

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

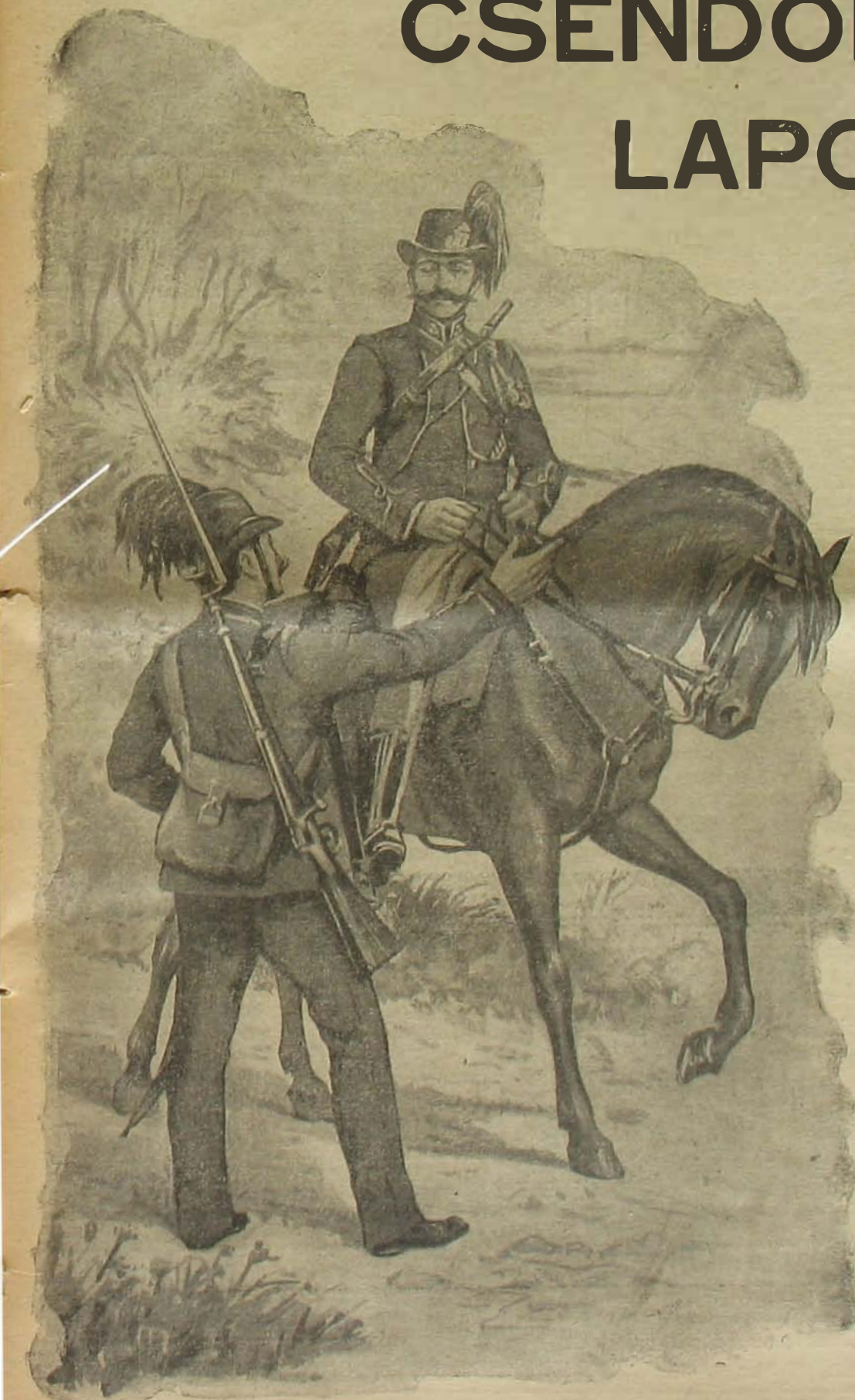
Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. az.

Bizalmi személyek biztosítása.

Irtta: Argus.

Nincs a társadalomban olyan ember, legyen az tisztviselő, hivatalnok, iparos, kereskedő vagy gazdálkodó, a ki a mások segítsége és támogatása nélkül eredményesen teljesíthetné hivatását. Szüksége van mindenkinek másokkal való bizalmas összeköttetésre, mert enélkül az életben nem boldogulhat.

A hivatalnok és tisztviselő csak úgy töltheti be kellemtelenség nélkül hivatalát, az iparos és kereskedő csak úgy biztosíthat magának kiterjedtebb keresletet s állandóbb és megbízhatóbb beszerzési forrásokat és a gazdálkodó is csak úgy tudhatja meg előre, hogy mikor értékesítheti előnyösebben terményeit s hol szerezheti be jutányosabban szükségleteit, ha bizalmi embere van, a ki mindezekben támogatja.

Természetes, hogy az állás, hivatás és foglalkozás minőségéhez képest annyiféle módon kell megszerezni a bizalmi összeköttetést is és mindenki más és más társadalmi körben találja meg a maga bizalmi emberét.

A hivatalnok és tisztviselő a hozzá hasonlók körében találja meg, a kire neki e részben szüksége van. A kereskedő és iparos ugyancsak így juthat bizalmas összeköttetéshez egyrészt, másrészt fizetett alkalmazottak, megbízottak révén biztosíthatja előnyeit a beszerzések-nél és tömegesebb árusításoknál. És a gyári termékek előállításának titka is hasonlóan bizalmi személyek kezében van.

Mindezekhez hasonló eljárásra készíti a csendőrt a közbiztonsági szolgálat ellátása, ha azt akarja, hogy tevékenysége sikeres is legyen.

Tudjuk, hogy a közbiztonsági szolgálat általában, de különösen annak a bűnügyi nyomozásokra vonatkozó része egyenesen megköveteli a hatóságok segítségét és a lakosság általi támogatást. Ezek nélkül úgyszólván tehetetlen a csendőr az ő sokoldalú hivatásának teljesítésében. Ezért oktatjuk őt mindjárt a csendőri szolgálat kezdetén arra, hogy mielőtt a gyakorlati szolgálat terére lép, legfőbb gondja legyen a bizalmi személyek megszerzése.

A mód, a melynek alapján ezt sikeresen megteheti,

itt is olyanforma, mint a fentebb említett egyéneknél, a mennyiben a csendőrnek is egyrészt alkalmas egyéni érdekek felismerése és ebbeli ismereteinek alkalmas módon való kihasználása, másrészt a maga és hivatása iránti rokonszenvenek másokban való felébresztése s végül egyes esetekben jutalom (fizetés) kilátásba helyezése és az előirt szolgálati uton való kieszközlése mellett lehet csak bizalmi személyeket szerezni.

Ennek a kérdésnek helyes megoldása szoros kapcsolatban állván a személyismeret megszerzésével és gyarapításával, ennél fogva a csendőrnek ugyanakkor, a mikor az előbb említett ismeretek megszerzésére, illetőleg bővítésére törekszik, egyidejűleg szem előtt kell tartania azt is, hogy a társadalom egyes rétegéből azokat, a kiknek részéről több figyelmet és jóindulatot, a hivatása iránt fokozottabb érdeklődést tapasztal, a mennyire csak lehet, bizalmi szolgálatokra megnyerhesse.

Teheti ezt a mások közvetítése útján vagy maga a személyes érintkezések alkalmával.

Első sorban természetesen a községi előljáróságok tagjai és a rendőrhatalóságok közegei jöhetnek itt tekintetbe, a kik nemcsak egyéni érdekből, hanem hivatalból is kötelesek arra, hogy a csendőrt szolgálata teljesítésében bizalmas módon is támogassák.

Ezek után következnek a lakosság intelligensebb és jobbmódu része, majd az alsóbb osztályból azok az egyének, a kik foglalkozásuknál és helyhezkööttségük-nél fogva, mint pl. a molnárok, korcsmárosok, a lakossággal állandóan és közvetlen is bizalmas érintkezésben elvén, így ha maguk nem is vállalkoznának a bizalmi állással járó tevékenységre, mint kiterjedt ismerettel rendelkezők, ily egyének megszerzésében könnyebben és eredményesebben támogathatják a csendőrt.

Megjegyzem azonban, hogy ezek itt csak tájékoztatóul szolgáló általános érdekű fejtegetések. Mert azt, hogy a csendőr milyen társadalmi állású egyének közül választsa meg a bizalmi egyéneit, egyenesen meghatározni nem lehet. E részben minden csendőr saját belátására van utalva és csupán az követeltetik tőle, hogy ebben is, mint minden másban, a szolgálat érdekeit és a testület tekintélyét szorosan szemelött tartsa.

Ugyancsak tájékoztatóul megjegyzem még itt, a mire különben egy kis gondolkodás mellett a csendőr maga-

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becserélése. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

tól is bizonyosan rájönne, hogy a bizalmi személyeket mindig ahhoz képest kell megválasztani, hogy milyen társadalmi állásu és foglalkozásu egyén elleni körülményeket akarunk tőle megtudni, vagy vele kipuhatótatni.

Általános érdekü dolgokban, hogy t. i. ez vagy amaz a közártalmu, gyanus vagy büntetett előéletü egyén kikkel és milyen erkölcsi magaviseletü egyénekkal áll rokonságban, bizalmas baróti viszonyban vagy másnemü összeköttetésben, a rendörközegek rendszeren használható felvilágosítást adhatnak. A büntettek és gyanus egyének közötti szorosabb összeköttetéseket azonban, ha csak véletlenül nem tudja a rendőség, a mi a kis, és nagyközségekbeli rendőségeknél csak ritka esetben tapasztalható, már más, e czelra alkalmas egyének közbenjárása, illetve támogatása mellett lehet csak kipuhatótani.

Olyan helyeken, a hol gyártelepek vannak és bérharczok fordulhatnak elő, bizalmi személynek legalkalmasabb egy józan életü, tisztességes, családos munkás. Ezek legnagyobb része a tisztességes megélhetést tartva szem előtt, nem szívesen sztrájkol és ha mégis megteszi, csupán munkástársai kényszerítő befolyása alatt teszi, nehogy nyilvánosan sztrájkőrönek tartsák.

Mint hogy pedig az ilyen bérharczba lépést legtöbb esetben a munkásoknak sokszor napokig tartó előzetes és titkos megbeszélései, magok közti tárgyalásai előzik meg s nem egyszer megtörténik, hogy még ezek után is meglepőleg jelentik be azt a munkaadónak, kellő személyismerettel és bizalmi személyekkel nem rendelkező csendörök mellett könnyen előfordulhat, hogy mit sem tudván a készülődésről, az örs legenysége távol van s az esetleg szükségessé válható összpontosítás is akkor hirtelenében el nem bírható akadályokba ütközik.

Egészen másként alakul a belyzet, ha az örsparancsnoknak vagy valamelyik csendörnek van a munkások közül egy megbízható besugója s ennek a révén már kezdettől fogva értesülvén a bérharczra való készülődésről, a munkaadóval való bizalmas közlés mellett annak elejét vehetik, vagy ha erre nincs kilátás, idejekorán elkészülhetnek a közbelépésre s az esetleg szükségrendő segélyjárók összpontosítása iránt is a kellő időben intézkedhetnek.

Egyéb, az élet és a vagyon ellen előforduló közbiztonsági zavarok megakadályozásánál, illetve a megtörténtek kiderítésénél való alkalmazásra lehetőleg abból a társadalmi körből való egyéneket kell kiszemelni és megszerezni bizalmi szolgálatra, a milyen egyének az efajta bűncselekmények elkövetésével gyanúsíthatók társadalmi állásuknál vagy foglalkozásuknál fogva, vagy valami más módon, a melyek közül még a rokonsági köteléket sem tekinthetjük teljesen kizártnak, összeköttetésben állanak.

Nem azt akarom ezzel mondani, hogy a tolvajokat

és betörőket hasonló büntetésekkel figyeltessek meg és a lókötkröl szükséges információt egy másik lókötkröl szerezzük be. Szó sincs róla. Az efajta emberek sohasem vagy csak igen ritkán dolgoznak a csendör érdekében s ha mégis megteszik, csak bosszúból árulkoznak a másik betörő vagy lókötkröl után és legtöbbször csak kevésbé használható adatokat szolgáltatnak.

És van még az ilyen emberekkel való összeköttetésnek más hátrányos hatása is a csendörre és működésére. Az ilyen emberek a «kéz kezét mos» elvénél fogva azt kívánák, hogy az egyszer-másszor tett szolgálataikért elnézné a csendör az ő bűneiket, mert ha ezt nem tenné, vagy ha egyik tenné, a másik meg nem, úgy «négy szem közt» egynek is, másnak is elbeszelné a neki rokonszenvesebb csendörrel való összeköttetését s ezzel rossz hirbe hozná nemcsak magát a csendört, hanem a testületet is.

Mint már fentebb említettem, minden közártalmu és gyanus egyénnek van rendes foglalkozása. Földműves, napszámos, gyár munkás vagy más eféle. Minden ilyen ember pedig hasonló foglalkozásu emberekkel dolgozik napszámban, szakmányban. Ez utóbbiak között pedig mindig akad jóra való, tisztességes ember, a ki, ha nem is veti szemére amannak megszegyenítő viselkedését, bizalmas uton megszerezhető arra, hogy az általa tapasztaltakat a csendör tudomására hozza.

Mert nem kell ám azt hinni, hogy egyik vagy másik közártalmunak valamely bűncselekményben való tetteségéről vagy részességéről csupán egy másik közártalmu tudhat.

Tud arról a tisztességes ember is, csak hogy érthető okokból nem igen szeret róla beszélni. Ha azonban a csendör alkalmilag bizalmasan, mások tudta nélkül és későbbre is titoktartást ígérve, megkönyezőzi, szépszerivel kivetheti belőle, a miket tudni akar.

De sorrendet kell tartani ennél az eljárásnál is.

Téved ugyanis az a csendör, a ki csak az olyan besugót vagy bizalmi személyt gondolja alkalmasnak, a ki egyenesen megmondja, hogy valamely éppen nyomozás alatt levő bűncselekményt ez vagy amaz a közártalmu követte el. Akad ilyen is, de ez ritkaság számba vehető. Legtöbb esetben csak éppen nyomravezető adatokat kaphat a csendör besugóitól, egyiktől ezt, másiktól azt s az így összeszedett adatokból neki kell megállapítani, s alkalomadtán való megfigyelések mellett kideríteni, hogy a megjelölt vagy gyanúsított egyén mennyiben bűnös a nyomozás alatt levő bűncselekményben.

Az Általános határozványok VII. feje. 30. pontjában említett «bizalmi személyek» elnevezése alatt tehát nemcsak azokat az egyéneket kell érteni, a kik — mint fentebb említém — egyenesen rávezetik a csendört valamely bűncselekmény elkövetőjére, hanem azokat is, a kik a nyomozások eredményes keresztülviteléhez nem mint nyilvános tanúk, hanem mint titokban tartandók, ahhoz bizalmasan több-kevesebb adatot szolgáltatnak.

Az északi harcztérről. — Kötözőhely a segítőhely mögött.

Ehhez képest tehát soha sem szabad megelégedni a csendőrnek azzal, hogy működése területén egy-két besugót szerzett, hanem arra kell törekednie, hogy minél több egyént nyerhessen meg magának bizalmi szolgálatra.

Hogy pedig ezt megtehesse, meg kell környékeznie a közártalmuak és gyanus egyének szomszédjait, rendszer foglalkozásában való munkástársait, esetleg olyan korcsmárosokat, a kiknél az említettek mulatozni és azokat a kereskedőket, a kiknél vásárolni szoktak. Ezek mind észreveszik azt, ha valamelyik előttök ismert közártalmi vagyoni viszonyaiban előnyös változás állott be, mert közismert dolog, hogy ilyen esetekben mulatni vagy nyakra-főre vásárolgatni szoktak s így a feltűnő költségekkel, a melyről azt, hogy mennyiben áll vagy nem áll arányban a keresetükkel, megállapítani rendszeren igen könnyű, szinte figyelmet keltenek magok iránt.

Természetesen szükséges ehhez, hogy a csendőr a jóindulatu emberekben rokonszenvet tudjon kelteni maga és hivatása iránt. Hogy pedig ezt elérhesse, eljárásában, működésében és a lakossággal való érintkezésében kerülnie kell mindazt, a mi a lakosság jóérzésével ellenkezik, mert csak így tudhatja azokat a maga részére megnyerni.

Tudnia kell azt is, hogy az alsóbbrendű nép, különösen a magyar ember szófukar természetű s ha még hozzá idegennel vagy pláne csendőrrel áll szemben, úgyszólván bicskahegygyel kell kivájni belőle a szót. A sok és haszontalan beszédet nem szereti; de ha már bizalmassá válik, mindjárt megered a szava. Ekkor aztán meg kell ragadni az alkalmat s észrevetlenül, ügyesen, egyes időszerű közbeszólásokkal a szándékolt irányba kell terelni a társalgást s így apródonként, fokozatosan kell kitudni tőle, a mit akarunk, vagy rávenni arra, a mire akarjuk.

Eleinte azonban nagyon vigyáznunk kell arra is, hogy valamely irányban való kíváncsiságunkat el ne áruljuk, vagy túlkövetelésekkel fel ne lépünk, mert könnyen előfordulhat, hogy a még eléggé meg nem dolgozott emberünk egy vagy más ürügy alatt hirtelen végét szakítja a további beszédnek s nem lehet többet egy szót se kivájni belőle.

Ellenben ha látja, hogy közömbösekké vagyunk, sőt csodálkozunk rajta, hogy mennyi mindent és ügyesen észrevesz, beszél tovább. Ez már arra mutat, hogy kezd felmelegedni, bizalmassá válni. S ha ilyenkor fejezzük ki előtte abbéli óhajunkat, hogy ilyen észrevételeiről titokban később értesíthetne bennünket s röviden biztosítanánk arról is, hogy minden tehetségünkkel azon leszünk, hogy abból kellemetlenségei ne legyenek: ritka eset, hogy elutasítana bennünket.

Ez áll azokra a bizalmi személyekre, a kiktől csak általános adatokat akarunk megtudni.

Azokkal szemben azonban, a kiket arra akarunk megnyerni, hogy a körletünkben való közártalmuak

nemcsak egyszeri, hanem több alkalommal való bűncselekményeinek kiderítésében is segítségünkre legyenek, elmehetünk a jutalom ígéréstől is, megjegyezvén, hogy ebben is előrelátóknak kell lennünk. Egy-egy esetért, ha csak nem valami rendkívüli súlyos természetű és bonyodalmas bűneset az, soha se ígérjünk jutalmat és különösen ne ígérjünk meghatározott összeget.

Ezekkel szemben leghelyesebb eljárás az, ha a csendőr — a mennyiben módjában van — néha egy-egy pár csomag dohányt juttat s hosszabb időközökben a sajátjából hozandó pár korona áldozattal ébresztgeti a további tevékenységre és ha az így apródonként adogatott összeg felszaporodik — mondjuk — úgy 50 K-ra és ha az a szolgálat is megér annyit, a miket tett, csak akkor teszünk felterjesztést, szolgálati uton a szárnyparancsnoksághoz. A felterjesztéshez mellékeljük mindazon bűnesetek számáról összesített kimutatást, a melyekben a — névleg meg nem nevezett — besugó segítségünkre volt.

De — a mint már fentebb is megemlítettem — ezek a kimutatott esetek nem lehetnek holmi jelentéktelen bűncselekmények, a melyeknek kiderítése besugó közreműködése nélkül is megkövetelhető a csendőrtől. Az ilyenekért való besugódij követelés igen hátrányos feltevéseket vonhat maga után. Aztán meg jóérzésű és kötelességeivel tisztában levő csendőr nem is kívánhatja, hogy magas fizetése mellett még olyan embereket is fizessen a kincstár, a kik helyette gondolkoznak.

Rátérek végül a bizalom kérdésére.

Nyilvánvaló, hogy ily bizalmas dolgokban való közreműködésre csak olyan egyéneket vehet a csendőr igénybe, a kik iránt kellő bizalma is lehet. Ennek megállapítása pedig ismét csak a személyismeret körébe tartozik. Ennélfogva, mielőtt még felkérnénk valakit az említett bizalmi szolgálatra, teljesen meg kell győződünk a felől, másoktól való tudakozódás, esetleg próbára tevés által is, hogy az illető csakugyan eléggé megbízható-e.

Különösen óvatosan kell fogadni egyes közártalmu egyének hasonló célból való ajánlkozását, mert ezekről feltehető, hogy nem a csendőr és a szolgálat előnyére akarnak dolgozni, hanem a csendőr bizalmát kibaszálva, a maguk és esetleg megfigyelendő társaik előnyére fogják azt érvényesíteni. Ezeknek tehát csak akkor lehet hinni, ha bebizonyítottan olyan érdek vezette őket az ajánlkozásra, a melynek biztosítása nagyobb fontosságú rájuk nézve, mint az a feladat, a melynek teljesítésére vállalkoznak.

Bizalmi személyek biztosítása mindenkor igen fontos kötelesség a csendőri szolgálatban, de különösen fontos az most, a báboru idején, a mikor a nemzetiségi vidékek lakosságának megfigyelése oly szoros kötelességet ró minden csendőrrre. Bizalmi személyek nélkül majdnem teljesen tehetetlen a csendőr ezek közt, mert a legodaadóbb, a legszorgosabb utánjárás mellett se jö-

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmakosabb migránt és fejfájást olmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Búdapesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Az északi harcterről. — Műnicziós lovak seregében.

betne rá a majdnem mindenütt előforduló különféle bűncselekmények értelmi szerzőire és részeseire.

Törekedjék tehát minden csendőr minél több megbízható egyént megnyerni erre a bizalmi szolgálatra, mert ezek alkalmazásával úgy szolgálati tevékenysége sikerességét, mint a testület érdekeit előmozdítja. A közbiztonsági állapotok zavartalan fenntartását pedig csakis ezek segítségével és támogatásával tudja legjobban biztosítani.

Kormányozható torpedók.

A katonai találmányok története folytonos huza-vona a védő- és támadóeszközök között. Az új védőeszköz ellen mindig újabb támadóeszközt gondoltak ki az emberek. A pajzsot találták fel a dárda döfése ellen s ime újabb eszközt fedeztek fel, a mely hatalmasabb erővel hajtja a lándzsát. Erre pedig azzal felelt a védő, hogy tetőtől-talpig vasba öltözött. S így tovább.

A találmányok szakadatlan sora ezen a téren napjainkban sem ért véget: sőt úgy látszik mindinkább nagyobb méreteket ölt. Mai nap a küzdelem már a természeti erők küzdelmévé fejlődött: irtó robbanóanyagok egyrészlől, túlhan pedig a fémpancél legmagasabbra fokozott molekuláris ellenállása.

De a jelen pillanatban úgy látszik, mintha legalább is a tengeren a támadás volna túlsúlyban a védelem eszközeivel szemben. Több arasznyi vastagságú acélpáncélba burkolhatjuk hajóóriásainkat, ezen büszke uszó-erődöket, a melyek a leghatalmasabb gránátoknak is ellenállnak, felszerelhetjük őket a legnehezebb ütegekkel, melyek minden ellenséges csapást még hatalmasabb csapással tudnak viszonzni és rábizhatjuk legbátrabb férfainkra és ime a csata hevében, onnan jöhet a pusztító, szinte ellenállhatatlan csapás, a hol, bársejtjük s veszélyt, figyelmünket mégis kikerülheti — a víz alól. Ha csatahajónkat fedélzetétől a tőgerendáig lábnyit vastag fémpancélba tudnók is öltöztetni, a páncél, mint valami bádogdoboz fedele szakadna széjjel a torpedó borzázató lökésénél.

De — mindjárt itt megemlítjük — e rettenetes fegyver nem annyira abból meríti félelmetes birnevét, a mit már eddig véghezvitt, inkább abból, a mit véghez tudna vinni. Kevés példánk van arra, hogy háborúban tett volna tönkre a torpedó csatakész hajókat. De az az erkölcsi benyomás, hogy ez a pusztulás lehetséges, megmarad. Elképzelhető, hogy e fegyver jelenléte, még ha a torpedó el sem találja célját, a hosszú éjjeli órákon keresztül elcsigazza a mindig résen álló parancsnokok feszült idegeit és rémületbe ejtheti legénységet. Mert a torpedótámadás nem ismer fél eredményt. Vagy tökéletesen tönkre tesz, vagy nem sikerül.

A fegyver készítése igen drága, hanem a jól kilőtt torpedó egy pillanat alatt elpusztíthatja az ellenség nemzeti vagyonának millióit és ifjusága színe-virágának egy egész ezredét. Mindenesetre olyasvalami, mintha szardellával fognók meg a bálnát, az ilyen koczkázatba mindenki szívesen belemeleg.

A feltalálók csélja eleinte főleg odairányult, hogy az egyszer kivetett torpedót külső segély nélkül, önműködően tartsák meg eredeti irányában. Nehéz volt a rendkívül bonyolult feladatot úgy megoldani, hogy a fegyver a szabad tengeren is használhatónak bizonyuljon. A torpedót nem lehet a vízben épen úgy kilőni, mint az ágyúlöveget a levegőben. A víz, habár a benne haladó testek elől kitér, össze nem nyomható. A tömeg ellenállása a vízben egészen más törvényeknek hódol, mint a levegőben. A torpedónak, hogy céljának megfelelhessen, saját mozgató erővel kell bírnia, kormány-szerkezettel, a mely irányát ellenőrizze, egyszóval mindazon kellékekkel, a melyekkel egy víz alatt járó hajónak, a melynek a torpedó végre is kicsinyített mása. Hogy nehezebben legyen felfedezhető útjában és felfedezés esetén nehezebben lebessen megsérteni, a víz színe alatt kell baladnia, de nagyon mélyre nem szabad buknia, mivel e miatt elhibázná a célt. Hogy hatása biztosabb legyen, rövidek kell lennie a vízben töltött időnek, tehát nagy sebességgel kell haladnia és ezenkívül oly berendezésekkel kell ellátva lennie, a melyek, ha váratlanul elterelődnék eredeti irányától (hullámvérés, hajócsavarok okozta áramlatok stb.) önműködően visszahozzák eredeti irányába.

A tisztán saját mozgásukra utalt (automobil) torpedók között még mindig feltétlenül legjobb a Whitehead-féle. Több mint harmincz év folyt le feltalálása óta, de a nyílt tengeren eddig minczon egyenlő értékű versenytársa. Csakugyan csodája a legkülönbébb elvek alkalmazásának egyazon cél elérésére és mivel tökéletesen megfelel a fentebb felsorolt követelményeknek, a következőkben főbb vonásokban ismertetni fogjuk.

1873-ban az osztrák-magyar haditengerészet Luppis nevű fregattkapitánya egy kis robbantó hajóval kísérletezett, melyet kötelek és vezetőzsinórok segítségével irányított. A kis tutaj meg volt rakva robbanóanyagokkal, melyeknek, ba sikerült a tutajt az ellenséges hajó alá vontatni, föl kellett volna robbanniok. Ez volt a torpedó legelső még nyers gondolata. Luppis szövetkezett Whitehead munkavezetővel, a ki egy fumei gyárban volt alkalmazva, hogy gondolatát műszakilag kidolgoztassa. Whitehead lelkesedéssel fogott a munkához és a bonyolult vonókötelrendszer elejtván, a tökéletesen szabadon uszó, automobil-torpedó megteremtését tűzte ki maga elé. Két évi szakadatlan munka után, melyben csakis egy megbízható hű munkatársa és saját fia segítette, befejezte legelső torpedóját. Acélból készült hosszúkás teste volt, 35 centiméter átmérővel, súlya 135 kiló s csúcsában 3.5 kg dinamit volt elhelyezve. De képességei bizony még igen gyarlók valának: haladás sebessége óránként hat tengeri mérföld volt (körülbelül 11 kilométer) és ezt a sebességet is csak rövid ideig tudta megtartani. Viselkedése sem volt megbízható. Egyszer a víz felületén hajókázott, másszor meg lebu-kott a tengerfenékre. De az első lépés megtörtént. A haditengerészetek kezdtek érdeklődni az új fegyver iránt és Whitehead fumei gyárában nemsokára százáva gyártotta a mindig pontosabban működő és célszerűbben berendezett torpedókat.

A mai Whitehead-torpedó alakja, mint ismeretes, hasonlít a szivaréhoz, de külső vonalai, rövid kerek orrá-

Az északi harcztérrel. — Törzs telefonja.

val és hátrafelé lassan vékonyodó farkával a halra is emlékeztetnek. Hossza 12 kaliber, azaz tizenkétszer annyi, mint átmérője. A különböző minták kalibere 35—45 centiméter. Orrán van az ütőtű, mely a robbanást okozza, farkán pedig két, ellenkező irányban forgó bajócsavar, kettő azért, hogy mozgató erőt takarítsunk meg és hogy a csavarok forgása okozta eltérés a kezdetleges utiránytól, kiegyenlítődjék. Ezekon kívül két kormánylapátrendszer van a torpedófarkon egyik vízszintes, a másik pedig függélyes. A legújabb torpedók haladási gyorsasága. 33—34 tengeri mérföld óránként (64 kilométer) 1000 méternyi, s még nagyobb távolságon is.

Vízmentes aczél harántlemezek a torpedó belsejét öt rekeszre osztják. Elülről számítva, legelső a «robbanó fő», mely nedves lögyapotot vagy másnemű robbanóanyagot tartalmaz. A robbanó anyaggal telt, csakis háborúban alkalmazott, könnyen fel- és lecsavarható «robbanó fő»-t, közönségesen hasonló alakú, másféle módon az előbbi súlyára és súlypontjára kiegyensúlyozott «gyakorló fő» helyettesíti.

Ezután következik a légkamra, mely nagy nyomásra sűrített levegőt tartalmaz, — a gépeket tudniillik sűrített levegő hajtja, — ezután pedig az egyensúlyozó rekesz. Ebben van berendezve az a gépezet, a mely a torpedót a kívánt mélységben tartja meg útközben. Következik a gépkamra és legutoljára az uszókamra, a mely légmentesen zár és a melynek hivatása a torpedó elmerülését útja végén megátolni.

Vizsgáljuk meg a rekeszeket egymás után: A legelsőben, egyenesen a torpedó orrán van az ütőtű, melynek hivatása a kis mennyiségű, könnyen robbanó száraz lögyapot útján a nagy mennyiségű s közvetlenül az ütközéstől fel nem robbanó, nedves lögyapotot felrobbantani. Természetesen kellő biztonsági készülékek sem hiányoznak, nehogy a torpedó saját hajónknak árthatson. Az ütőtű aczélból készült rúd, mely fémcsőben mozog. A fémcső végén van elhelyezve az érzékeny robbanógyutacs, mely a robbanást előbb a száraz, majdan a nedves lögyapottal közli. A míg az ütőtű egyenesen befelé haladva, a gyutacsra nem sújt, robbanás elő nem fordulhat. Hogy pedig ez idő előtt meg ne történhessék, háromféle biztonsági készülék van a torpedó orrán alkalmazásban. Legelőször is az ütőtűn csavarmenetek vannak bevágva. A csavaranya pedig olyan, mint egy kis bajócsavar. A míg ez az ütőtű tövén ül — a torpedó kilövése alkalmával — a tű nem hajtható befelé. A kivetés után azonban, miután a torpedó gépei megindultak, az orrán végigbaladó vízáramlat (mivel a torpedó balad, az álló víz, melyet átszel, a torpedótesthez viszonyítva hátrafelé áramlik), forgatni kezdi a kis orrcsavart, a mely ekképen mindig előbbre csavarodik s miután a löveg 17—18 méter utat megtett, megengedi, hogy az ütőtű nagy ellenállás esetében befelé mozogjon. Bizonyos, kiszámított, elég erős ütődésnek kell azonban lennie nagyobbak, mint a melyet pl. egy a torpedóorron megtört hullám okoz, mert a befelé hatoló rúdunk egy második biztonsági berendezést, egy réztücskét kell áttörnie. Még mielőtt azonban az említett orrcsavar egyáltalában mozoghat, egy előtte keresztül szűrt tücskét — a harmadik biztonsági berendezést — kell eltávolítanunk. Ily módon a torpedó kilövése pillanatában még ártalmatlan és a kivető hajót nem veszélyezteti.

A robbanógyutacs 33 gramm higanyfulminátot tartalmaz, a száraz lögyapot pedig hat darab egyenként 28 gramm súlyú korongba van préselve. A korongok lapjaikkal egymásra helyezve, abban a rézhengerben

foglalnak helyet, a melynek előrésében az ütőtű mozoghat. Ha ez utóbbi a higanyfulminátos gyutacsra sújt, ez fölrobban és 2500-szor annyi gázt termel, mint a mennyi eredetileg a gyutacs köbtartalma: a hatalmas megrázkódás fölrobbantja a száraz lögyapotkorongokat és ezekről áttérődik a robbanás a 90 kilogramm súlyú nedves lögyapotra.

A légkamra falai a legfinomabb sajtolt aczélból valók és 8—9 mm vastagok. Ha meg van töltve, ezeknek a falaknak négyzetcentiméterenként vagy 100 kilogramm nyomást kell kibírniok. Olyan erős a légsűrítés, hogy a nagyobb-fajta torpedókban magának a légkamrába beszorított levegőnek súlya közel 30 kilogramm. A légsűrítés különleges berendezésű hatalmas szivattyúk segítségével történik.

A légkamra után következő rekeszben van a légelzáró szelep, melynek hivatása a lég átömlését a gépvezető csőbe addig elzárni, a míg a torpedót a kivetésére nem készítik el. (V. ö. a gőzkazánok gőzvezetékein alkalmazott főszeleppel.)

Itt található a kormányzókészülék is.

A légelzáró szelep berendezése olyan, hogy a torpedót nem lehet addig betolni a vezetőkészülékbe, míg ezt a szelepet ki nem nyitjuk és így a sűrített levegő az indító szelepig el nem jut, mely a kivetés közben önműködően megnyílik és a levegőt egyenesen a géphengerekbe eresztí.

A kormányzó-, helyesebben egyensúlyozó készülék mindenestre a legelmésőbb a torpedóba beépített sok ügyes dolog között. Célja a torpedót lehetőleg vízszintesen megtartani az előre meghatározott és beállított mélységben. E cél elérését két külön készülék, t. i. egy nehéz inga és az úgynevezett hidrosztatikus lemez együttes működése biztosítja. Az ingának föladata a torpedót visszaterelni vízszintes fekvésébe, ha belőle bármely ok folytán kilódulna. Képzeliük el, hogy a torpedóorr lefelé irányul, a súlyos inga, a nehézségi erő folytán előre fog mozdulni. Evvel azonban a vízszintes tengely körül forgó kormánylapátokat fölfelé irányítja, tehát megint felbuktatja a torpedót. Azonban, a hogy a torpedó visszatér vízszintes helyzetébe, természetesen ingánk is visszatér a függélyes állapotba, magával rántva a kormánylapátokat, melyek vízszintesen állva, most nem befolyásolják többé a torpedó útját.

A hidrosztatikus lemez ruganyos anyagból készült, melynek egyik, a szabad vízzel közlekedő oldalára a víznyomás hat, a víznyomás pedig, mint ismeretes, nagyobb lesz, minél mélyebbre hatolunk. Minthogy a lemez másik oldala beállítható rugókra támaszkodik, elképzelhető, hogy bizonyos mélységben — melyre a rugók beállíthatók — a rugóerő, meg a víznyomás kiegyenlítődnék. Ha a torpedó mélyebbre szállna, a víznyomás, ellenkező esetben meg a rugónyomás volna túlsúlyban. A ruganyos lemez a túlsúlyban levő erőt követve, hol domboru, hol meg homoru alakot vesz fel és ugyanarra a kormányzókészülékre hat, mint az inga. Nagyon messze vezetne a két eszköz kölcsönös hatásának tüzetes leírása; fő az, hogy a hidrosztatikus lemez és inga kölcsönösen mérséklék bizonyos esetekben a lapátok nagyon heves mozdulatait.

Nehogy a kilövés okozta rázkódás kárt okozzon az ingában, a lapátok «megállító» készülékkel vannak ellátva, a mely az inga és lemez működését önműködően csak akkor engedi meg, ha a torpedó már a vizen szabadon uszik.

(Vége köv.)

KÉPEINKHEZ.

Az északi harcztétről.

A háború mozzanatainak különféle részleteit mutatjuk be olvasóinknak a jelen számunkban közreadott képeken. Egyenként és együttesen azt mutatják ezek a képek, hogy a modern háború az embereken és az állatokon kívül a technika minden jelentősebb vívmányát használatba vette, hogy megkönnyítse vele a háboru ezerféle nehézségeit.

Az egyik kép pl. majdnem olyan hatást tesz a szemlélőre, mintha azt olvasná: telefon a mellényzsebben. Mert nemcsak a hivatalokban és magánhasználatban veszszük hasznát ennek a világszerte ismert és kedvelt találmánynak, hanem a harcztéren is. Ott találjuk a telefont a főhadiszállásoktól kezdve a legutolsó lövész-árokig mindenütt, a hol csak a csapatok megállanak, tartalékban várakoznak vagy éppen tűzben levő ütegeink pusztító tüzét irányítják. Ugyszólván össze vannak kötve vele az egész harcztér. Ezeket jelentik be a harcztér minden részéből az eseményeket, a megfigyelések eredményét, ezeken kérnek segítséget a túlorövel megtámadott csapatok, ha kell s ezeken közvetítik, a hol csak lehet, a hadseregparancsnokok fontosabbnálfontosabb parancsait és rendelkezéseit a harczoló csapatokhoz, mert csak így lehet az óriási területen szétszórtaan működő csapatok működését egyöntetűen irányítani.

Másik kép a municziós lócsoporthnak a kellő fedezék védelme alatti várakozását mutatja. A háboruban ugyanis sem az előretolt csapatok, sem az ágyúütegek szerkocsijai nem vihetik magukkal mind azt a rengeteg mennyiségű lőszert és egyéb anyagot, a melyekből a tűzvonalban való fogyasztást állandóan pótolhatják. Egyrészt megnehezítené ez a csapatok mozgását, másrészt a pusztulás veszélyének volna kitéve az ellenség ágyútüzétől, sőt az ugyanebből kifolyólag bekövetkező felrobbanás által a közelben levő csapatokra is veszélyt okozhatna. Hogy tehát mindezeket elkerülhessék, a gép- és kézfegyverek lövedékeit s más könnyen szállítható anyagokat a municziószállító lovakkal, az ágyúütegek súlyosabb szükségleteit pedig kocsikkal, de még inkább nehéz teherautókkal szállítják a tűzvonalba az ott elfogyasztottak pótlására.

A harmadik kép a háború következményeinek egyik szomorú részletét tárja elénk, de egyben azt a messzire kiható gondosságot is mutatja, a mely oly előnyösen jellemzi egészségügyi intézményeink működését. Egy, a rajvonal mögötti segítőhelyet mutat ez a képünk, a hol a tűzvonalból megsebesülten vagy más rosszullet miatt odaszállított harczosokat részesítik első orvosi segélyben. A sebeket megtisztítják, ideiglenes kötéssel ellátják, a vérzést elállítják, hogy addig is, míg a még hátrább levő kötőzhelyre szállíthatják a súlyosan sérülte-

ket, illetőleg harczképteleneket, szenvedéseiket ezzel is enybitsék, a súlyos sérüléseknél előfordulható vérmérgezések terjedését pedig meggátolják. Oly közel, a tűzvonal mögött 5—600 lépésnyire vannak ezek a segítőhelyek, hogy a könnyebben sebesültek maguk is felkereshetik s ha még harczképesek, orvosi ellátás és felüdtetés után mindjárt vissza is mehetnek a tűzvonalba kötelességeiket tovább teljesíteni.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára Keresztes Mihály járásörmester, gyömrői öra- és járásparancsnok, előléptetése alkalmából 5 K-t; a hadsegélyző hivatal részére Aczél György salamási örsbeli csendőr 2 K 28 f-t; a hadbavonult katonák részére karácsonyi ajándékképpen Bende János örmester nővére 57 K gyűjtés, melyhez még Bende János örmester, Horváth Ferencz és Lazák János csendőrök a döbsina—máriavölgybányatelepi örsről 5—5 K, összesen 72 K adományt küldtek hozzánk, mely összegeket rendeltetési helyére juttattuk.

Elismerés. A budapesti Hornád-utcai hadikórházparancsnokság folyó évi október hó 31-én, a m. kir. I. számú csendőrkertületi parancsnoksághoz intézett átirata szerint, Radics Sándor, a hadikórházhoz vezényelt I. számú csendőrkertületbeli örmesternek, a vezényeltetése tartama alatt tanúsított példás magatartásáért, ügybuzgóságaért és kiváló szolgálatkészségeért teljes elismerését fejezte ki.

Igényjogosultsági igazolványok kiállítása mozgósítottság tartama alatt. A m. kir. honvédelmi miniszter úr 1914 november 21-én kelt 18397/20. a. m. sz. körrendelete szerint az 1873. évi II. törvényczikk 1. §-a alapján igényjogosultsági igazolvány kiállítását kérelmező altisztekről szerkesztendő minősítvényi beadványok a mozgósítottság tartama alatt is bármikor előterjeszhetők. Igényjogosultsági igazolványnak az említett törvényczikk 2. §-a alapján leendő kiállítását kérelmező altisztekre vonatkozó minősítvényi beadványok a mozgósítottság tartama alatt szintén előterjeszhetők, mihelyt az azok megszerkesztéséhez és felszereléséhez szükséges összes adatok és mellékletek rendelkezésre állanak, illetőleg beszerezettek. Az ily minősítvényi beadványokhoz mindenkor az összes felülvizsgálati iratok is csatolandók. A felülvizsgálati iratokból kétségen kívül megállapíthatónak kell lennie annak, hogy az illető igényjogosultnak az a fogyatkozása, melynek következtében a katonai szolgálatra képtelenné vált, az ellenség előtt, vagy közbiztonsági szolgálatban történt sérülés folytán keletkezett és hogy az illető ezen fogyatkozása daczára a polgári szolgálatra testileg alkalmas.

Kérelmek. Strimbej Peter, a sepsiszentgyörgyi csendőrsre szolgálattételre beosztott tartalékos örmester kéri Lukács János csendőrt, mivel 1910. évben Pancsován a

Ritka alkalom,

mert olcsó és ma a legjobb bajuszkötő a Boschánzsky-féle szabadalmazott „Fülvédő”, melyet rendelésre bármely örsre frankó küldök, csekkszám-lával mellékelve. Beszerezhető a készítőnél: Boschánzsky István, Nyustya, Gömör megye, ahol beszerezhető mindenféle pipereáru is, gyári áron.

Leszállított árak! I. — 70 K, II. — 70 K, III. — 70 K-ás árban, darabonként. Legkisebb rendelés 6 darab.

csendőrségnél együtt szolgált, hogy czimét bajtársi levezetés czéljából tudassa vele.

Klusoczkai Imre, Kozlatalepen (u. p. Junkova, Krassó-Szörény vm.) állomásos csendőr kéri Bodnár Imrét, ki 1909—1912. években Kassán a cs. és kir. 34. gyalogezredben szakaszvezető volt és 1912. őszén a csendőrséghez átlépett, hogy tartózkodási helyét egy fontos ügyben közölje vele.

Egy őr s jegyzése a hadikölcsönből. Az 1914. évi 6%-os m. kir. állami (hadi) kölcsönkötvényekből a Máramaros megye havasmezői őr s tagjai és pedig Lengyel István őrmester 100, Kemény Péter csendőr 200, Muntján Simon, Dunai Lajos, Vágó András, Palacsej György, Bosnyák István és Sprung Béla csendőrök egyenkint 100—100 K. összesen 900 K értéket jegyeztek, illetőleg vásároltak.

KÜLÖNFÉLÉK.

A mostani és a régi háborúk. Luzzatti volt olasz pénzügyminiszter azt a kérdést vetette föl egy cikkében, hogy véresebbek-e a mai kor háborúi, mint a régié. Luzzatti beható vizsgálódás után cikkében arra az eredményre jutott, hogy a mai harcsmódor nemcsak a csatatereken lett véresebb és kegyetlenebbé, mint volt a múltban, hanem a háború kitörésével és annak tartama alatt a gazdasági életben is olyan zavarok és eltolódások állnak elő, a melyenkről azelőtt sobasem ballottunk és még csak nem is álmodtunk. És itt Luzzatti nemcsak a nemzetközi kereskedelmi és pénzforgalomban való fizesésbeszűntetéseket veszi számba, de utal Angliának arra az eljárására, a mellyel az összes szabadalmakat értékteleneknek és semmisnek nyilvánította, a melyek a vele hadban álló idegen államok polgárainak tulajdonát képezték. Még nagyobb az elfajulás a csatatereken, mert a modern fegyverek gyilkoló hatása oly véráldozatokat követel és a harc oly borzalmakkal jár, a minőre a múlt századok legvéresebb háborúinak történetében sincs példa. Ez az úgynevezett modern hadviselés már a legutóbb lezajlott Balkán-háborúban előrevetette árnyékát, sőt elmondhatjuk egész bátran, hogy az 1912—13-iki balkáni hadjárat bizonyos tekintetben iskolát teremtett, a miből Európa többi országai és népei is tanulhattak. És a modern háborúval járó borzalmak és kegyetlenségekről elmondhatjuk azt is, hogy ezek nem a zászló védelme vagy a haza védelme és megmentése érdekében valók, hanem ezeket a borzalmakat csak merő kegyetlen elvadás idezi elő, pusztá várszombjából, mert másként nem történhetne meg az, hogy súlyosan megsebesült és védtelenné vált katonáknak a szemeit a csataterén győztessé lett ellenfél katonái a legvadabb brutalizmussal kiszúrják. A modern hadviselés visszataszító elfajulásához számítja Luzzatti az ázsiai és afrikai vad és félvad csapatoknak az európai harcsteren való felhasználását is, mert — a mint nagyon helyesen és találóan jegyzi meg — ezek a vad katonák az ő vad és gyilkos, embertelen harcsmódjukat magukkal hozzák és itt is gyakorolják. És itt emlékeztet Luzzatti a régi Róma és Görögország közt folyt ókori háborúkra és azt a nézetét fejezi ki, hogy a mint a rómaiak fölveték a legyőzött görögök szokásait, ép úgy most a soraikban harczoló ázsiai és afrikai vadak harczy szokásait is bizonyára el fogják sajátítani egyes európai népek, már pedig az

összehasonlítás akkor a mai és az ókori viszonyok közt nem a mai népekre fog jó fényt vetni. Cikkét az olasz államférfi azzal végzi, hogy a modern akulturának semmi oka sincs megvető tekintettel nézni és lesajnálni a régi időbeli állapotokat, mert a régi emberek és harcosok ha nem is voltak kulturában olyannyira előre, mint mi, de az emberségesség szempontjából hennünket messze megelőzték, úgy hogy a mi kulturánk és humanizmusunk az övékével szemben csak szemfényvesztésnek, hamis kulturának és álhumanizmusnak tűnik fel. A feltűnő Luzzatti e cikkében csak az, hogy egész tenorjával az angol, franczia, orosz és belga hadviselésre céloz, a mikor a modern hadviselés páratlan elvadásáról beszél.

Az «Emden» utolsó hőstette. Egy angol ujság szemtanu elmondása alapján igen érdekes részleteket közöl az «Emden» utolsó hősi cselekedetéről, a «Sydney» nevű ausztráliai angol hadihajóval való harczáról. — Reggel hat órakor — mondta a szemtanu — a Kokos-sziget kikötője előtt megjelent egy négykéményes czirkáló zászló nélkül. A hajó azonnal gyanusnak tűnt fel előtttem, mert elég könnyen észre lehetett venni, hogy a negyedik kémény csak műkémény volt, fából és vászonnal való. A hajóról hamarosan egy motorcsónakot bocsátottak le két nagy bárkával. Ezekből három tiszt és negyven matróz szállott partra gépfegyverekkel. Nyomban a kábelállomáshoz siettek, lefoglalták az összes ottlévő fegyvereket, a személyzetet kiutasították és őrköt állítottak a bejáratához. Rögtön láttuk, hogy németek. A kábelvezeték után kutattak, hogy elvághassák. — Kilenc órakor az «Emden» jelezte a partraszállott csapatnak, hogy azonnal térjen vissza. Közben azonban már láttuk, hogy a látbatáron bajó tűnik fel és nagy sebességgel közeledik a kikötőhöz. Ez volt az oka annak, hogy az «Emden» gyorsan felszedte horgonyait és be sem várva a kis különítmény visszaérkezését, hanem nagy sebességgel távozott. — A tüzelést az «Emden» kezdte meg. A közeledő hajó felé 3700 méternyi távolsághól lött. A «Sydney» — mert ez volt a közeledő hajó — nagyon hiányosan válaszolt. Később tudtuk meg, hogy a németek egy ágyúlövése tönkretette az ágyúirányítóját. Az «Emden» közben 24 csomónyi sebességgel baladt észak felé. Az angol hadihajó 26 csomós sebességgel követte és miután a biányt pótolta, heves tűzbe fogta a nagy távolságban baladó német czirkálót. Az «Emden» két kéményét és egyik árhoczát el is találta. A német hajó elég sűrűn válaszolt, felvette a harcot, de aztán többet nem láttunk, mert a nagy távolságról harczoló hajók eltűntek a látbatárról. — E közben az «Emden» partraszállt matrózai visszatértek a kikötőbe, elvették az ott horgonyzó kis vitorláshajót, élelmiszert és ruhaneműt rekviráltak, aztán eltávoztak. Azóta senki sem látta őket. Másnap visszajött a «Sydney» és tisztjei elmondták, hogy a harc nem sokáig tartott, mert az «Emden» a Keling-szigeten zátonyra futott. Azt is elbeszéltek, hogy a német hajó egyik lövése megölt három embert és megsebesített huszonnégyet, az első lövések egyike pedig elpusztította a «Sydney» ágyúirányítóját és megölte egyik emberét. Az angol hajó különben másnap a «Buresk» hajótöröttjeinek keresésére indult. Ez volt tudniillik az az angol hajó, a melyet az «Emden» egy nappal ideérkezése előtt elsüllyesztett.

Angol tudós Anglia bukásáról. Carlyle, a birneves angol történetíró, 1867-ben írta meg azt a nevezetes s annak idején nagy feltűnést keltő tanulmányát, melyben rendkívül szigorú kritika alá vonta az akkori angol

állapotokat s mintegy rávilágított Nagybritannia jövőjére. A reformbill alkalmából írta meg Carlyle ezt a cikket, melynek egyes részletei a szerző éleslátását meglepően bizonyítják. — A reform-bill által földézett új állapot — i. ja az illusztris szerző «Shooting Niagara and after» című tanulmányában — rohamosan taszít minket le a Niagarába, s fokozott gyorsasággal zuhanunk a mélybe. Ez a vég, mely előre volt látható, gyorsan közeleg s bekövetkezése mindössze esztendőkérdése. Hűtlen politikusok, a kik mindenáron szavazatok és mandátumok elnyerésére törekszenek, juttattak minket ideig. Ám delki főlháborodásom és fájdalom ellenére sem állíthatom, hogy a fölözslás végének szomorúsággal néznék elébe. Nem, ment így okoskodom: minél előbb pusztul ki a közéletből a képmutatás, az általános rossz gazdálkodás, a durvaság és a hitetlenség: annál jobb! Bár javulás következne utána! Ámde bűneink sokasága nöttönnő az idővel, de fokozatosan csökken, ha közeleg a vég. A szegény Old England vége nem könnyet fakasztó tragédia, hanem bohózat lesz. Mert mi oly nép vagyunk, a mely fuldoklik a képmutatásban! Telídeesteli vagyunk vele. Néma, halk tiltakozás ébredt ugyan bennünk bűneink iránt, — de érezzük, hogy ez mennyire bátortalan. Ugyan ki keseregne a mai állapot pusztulásán? Jöjjön a vég, bármily áron!

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad. Levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek.

L. J. Az előjáró csendőrkerületi parancsnokságtól kérhető, hogy legközelebb tábori csendőrszolgálatra jelöljék ki. Más szolgálatra nem lehet.

1887. A csendőrségnél köteles továbbszolgálni.

Vlegyásza. Csak előjárók mondhatnak meg.

H. Sz. Igen.

D. J. Ha panaszuk van, forduljanak előjáróikhoz. 2. Ajánljuk, hogy fizesse meg a kendő árát. 3. Az összes jelentkezők nem vétettek igénybe.

Cs. J. és A. J. Önökre a rendelkezés nem érvényes.

B. P. Tekintetes.

Szentpéterföld. Nem tudjuk.

Sorsjegyekről. Bajkuj örü. Alkalmi sorsjegyekről sorsolási jegyzékkel nem rendelkezünk. Forduljon a sorsjegyet kibocsájtó hatósághoz. — Fortuna. Sorsjegye nem nyert.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Előléptettek

1914 november hó 16-ával:

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

örmesterré:

Németh József örsvezető cz. örmester;

örsvezető cz. örmesterré:

Simon Lajos csendőr cz. örmester; továbbá

a hadrakelt sereg magasabb parancsnokságaiboz beosztott tábori csendőrség törzstisztjei által:

csendőr cz. örmesterekké:

1914 október hó 18-ával:

Fülöp Mibály, Maksai Dénes, Bokor Mibály, Solymosi Emil VII. számú:

1914 november hó 1-ével:

Darabant János, Varga Mibály, Budás György VIII. számú;

1914 november hó 8-ával:

Nagy Károly III., Majoresák János III. számú:

1914 november hó 10-ével:

Orbók Gábor, Vénig Sándor, Csiki Domokos, Popeszku János, Hír Ferencz, Király József, Kiss Nándor, Tomos József, Balázs Péter, Salánki András, Gaborjak András, Fischer György, I. számú;

Szabó Géza György III., III. számú;

Almászki Lajos, Krakovicz József, Kovár Donát, Novák Lajos, Porubszki András, Bajnok Vincze, Karabin János, Nyulász György, Máté Lajos, Gálffy Péter, Vida Pál, Homor György V. számú; Molnár János és Bénics Sándor VIII. számú csendőrkerületbeli tábori csendőrszolgálatot teljesítő csendőrök; végül

a m. kir. nyitrai 14. honvédegyalozezred parancsnoksága által:

Farkas Adolf II. számú csendőrkerületbeli, csapat-szolgálatra beosztott csendőr.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynél a betétevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köli, 5 1/4% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleggel nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében. Jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvények és chequék beszedését vállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

Járőrvezetői jelvénynyel ellátott:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Egri Boldizsár csendőr.

Lovaglási jutalomdíjban részesítettek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Major Gyula I. őrvezető cz. őrmester 4 db., Gáspár Pál, Séllei Sándor 3—3 db., Varga Gusztáv járásörmester, Tóth Antal II. őrmester, Györfi György, Kiss Pál I., Sipos Imre csendőr cz. őrmesterek, Nagy Mihály I., Veres Mihály, Bodó Pál, Fodor Illés, Molnár Balint II., Molnár József, Nagy Kálmán, Nagy István III., Szentandrási Lajos csendőrök 2—2 db.;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Majlinger Ferencz őrvezető cz. őrmester 4 db., Lauer István csendőr cz. őrmester 3 db., Markovics Horváth Mihály őrmester és Tóth Antal Vendel csendőr cz. őrmester 2—2 db.;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Szabó Antal őrmester 3 db., Pándi József őrmester, Molnár György őrvezető cz. őrmester és P. Kiss Lajos csendőr 2—2 db. 10—10 koronás aranyból álló lovaglasi jutalomdíjban részesítettek.

Névváltoztatás:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Tyinkul György csendőr, a m. kir. belügyminiszter ur 1914. évi 167,025 VI—a. számú engedélye alapján, családi nevét «Tolnai»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Varajti Antal őrvezető cz. őrmester, Katona Jolánna, 1914 október 3-án, Borsodon.

Ilyés György őrvezető cz. őrmester, Tarkó Juliannával, 1914 november 5-én, Ujvidéken.

Csiki Győző csendőr, Fülöp Jolánnal, 1914 november 12-én, Magyarzsókon.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Hrotek Mihály csendőr, Heinrich Alojziával, 1914 október 12-én, Szentantalon.

Klimek János csendőr, Mayer Annával, 1914 november 3-án, Lovasberényben.

Horváth Imre csendőr cz. őrmester, Horváth Krisztiánával, 1914 november 10-én, Esztergomban.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Pap Miklós őrvezető cz. őrmester, Kiss Teréziával, 1914 szeptember 23-án, Kutason.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Deák József őrvezető cz. őrmester, Boros Vilmaival, 1914 október 11-én, Lemhényben.

Szorád Dénes őrmester, Helfrich Borbálával, 1914 október 24-én, Brassóban.

Tóth János II. csendőr, Gyerkó Ilonával, 1914 október 8-án, Zajzonban.

Szép János őrvezető cz. őrmester, Thomi Silvia Corneliával, 1914 november 8-án, Tekén.

Vén András őrvezető cz. őrmester, Bálint Rózával, 1914 október 29-én, Sepsiszentgyörgyön.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Vinceze Lajos csendőr cz. őrmester, Bartha Rózával, 1914 október 25-én, Debreczenben.

ÓVÁS és KÉRELEM!

Szántó József 18 éve álló géparúháza kizárólag alantli czímen létezik Szegeden a városi bérpalotában. Kérem tehát sok ezer üzletbarátaimat, ügyeljenek! hogy meg ne téveszkék hasonló nevű czégek és szigoruan Szántó József nevét követeljek rendelés megtételénél. Flókraktáram pedig nincs Szegeden, de sehol az országban. Csakis

nálam kaphatók: katonai hegyi, Postilon, Britania és Helical kerékpárok a tűnőküli Pathéfon beszélőgépek és lemezek fölerakata is nálam van, csendőrségi díszvarrógépek csokély részletfizetésre. Főárjegyzékem ingyen küldöm. Várom becsas rendeléseiket és ez uton küldöm üdvözlötmet sok ezer pártoló barátainak.

SZANTÓ JÓZSEF
géparúháza Szegeden, városi bérpalota.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomatványok
Sapkák
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kezelő és nyakravaló
Czipőkrém
Fegyverzsir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Nagyvárad, Rulikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Mindennemű felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árakkal.

Szives figyelmébe ajánljuk, hogy 1915. évre szóló előjegyzési naptáraink megjelentek és azokat a rendelések beérkezése sorrendjében, ingyen küldjük a tek. parancsnokságoknak.